

2. Վասն Գովսեփայ թէ հրպէս վաճառեցաւ յեղբարն յեղիպոսս, Թ. 914 ԽԳ. եւ Թ. 918 ԶԷԷ. 3. Կոտակ Գովսեփայ նահապետին, Թ. 1714 Գ.

4. Կոտակ Գովսեփայ վասն նոսրանձու, Թ. 922 ԺԷ. եւ Թ. 1714 Գ.

5. Գիրք Գովսեփայ (՝) Թ. 159.

6. Պատմութիւն Գովսեփայ եւ Գնոջ նորա Աստնեթայ, Թ. 185 եւ 160.

7. Պատմութիւն Առնեթայ, Թ. 924 ԺԷ. Եթէ է ստույգ հետազոտուէին, կարելի էր տեսնել լուսաւոր գաղղիար սնեցուիլ։ Սակայն կրնանք ապահովապէս թելել՝ որ վերջինս չորս անգամ երկուսի կողմէ իրարմէ զատ զատ գործեր են։ Ասոր կը վկայէ մեր մատենագրարին մէկ ձեռագիրն, որ մայիս այս կարգի իրեր կը բովանդակէ։

Այս ձեռագիրն (Թ. 88) գրեալ 1388ին, կը բովանդակէ ի սկզբան եկեղեցականի մը գրութիւնն, որ կը նմանցնէ Յովսեփ-Քրիստոսի։ Ար յաջորդէ Պատմութիւն Գովսեփայ, առանց վերնագրի, այսպէս՝

1. «Այս երանելիս զԼ. եւ զԹ. մամա վարեցաւ առաքնութեամբ . . . » կը բովանդակէ Գովսեփայ վանքէն Գաղղիայ Եղիպոսս գաղղի։ Ասոր կը յաջորդէ՝ վերնագրով,

2. «Պատմութիւն Առնեթի զոր Խոսեցաւ։ Եւ եղեւ յամին յառաջնամ . . . » կը բովանդակէ Գովսեփայ պատմութիւն ընդ Առնեթայ։ Ի վերջն՝ «Եւ կատարեցաւ պատմութիւն Առնեթայ, Կը յաջորդէ՝

3. «Արհմութիւն խոստովանութեան Առնեթայ։ Մեղայ . . . » որ ինը տուն է։ Վերջինն է՝ «Մեղայ տէր մեղայ առաջի քո եւ հարսն մեծի որդւոյ թագաւորին։» Կը յաջորդէ վերնագրով՝

4. «Այլախոսութիւն։ Մինչեւ եկն Յուսեփ զորաւորն Աստուծոյ . . . » որ կը պատմէ Փարսաւորն որդւոյն գէպքն։ Այնուհետեւ

5. Կոտակ ԺԲ նահապետաց։

Յայտնի է ուրեմն որ զատ զատ բաներ են Առնեթի աղօթքն ու պատմութիւնն, Գովսեփայ պատմութիւնն, աղօթքն ու կտակն, որ ԺԲ նահապետաց կտակաց հետ կը գտնուի շատ տեղ։

2. Նահապետ ընդհանրութեան 2—4 հրատարակուած է (Թաւմազ 1885—6, եւ Քարիէր, N. Mél. or.)։ Աւելորդ է ըսել՝ որ երկու հրատարակութեանց եւ այլ ձեռագրաց մէջ շատ տարբերութիւնք կան։ Այս մասին առիթ կ'ունենանք առիթն ըսելու։

4. Գ. Գ.

ԹՂԵԱՅՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԱՐԶԱՆԳԱՐԱՐԹԻՒՆ Մ'Ի ՄԵՐՍԵՆՆ

Կ. Պոլիս, Ղալիկոստայ 16 Յուլիս 1891։

Վերջին անգամ 1889 Յուլիս 12ին, Քրանսա ուղևորած ժամանակս, Մարտէյի Հնախնայ ընդհանրին գետնայարկի մէկ կողմը

գտած եմ հետեւեալ Հայ Արհամարգրութիւնը՝ որ քանդակեալ էր, 221, 3 հարիւրորդամեղ բարձր, 19 հարիւրորդամեղ լայն, եւ 4 հարիւրորդամեղ թանձր, քառակուսի սեւ մարմարեան քարի վրայ՝ որ եւ ունէր 27 հարիւրորդամեղ երկայնութեամբ, 7 հարիւրորդամեղ բարձրութեամբ, եւ 8 հարիւրորդամեղ թանձրութեամբ, կրանիտեայ գեղեցիկ պատուանդան մը։

Արձանագրութիւնս մաքուր բոլորդիր է, ամբողջն 8 տող։

Ի թրվին ուճար. մայիսի իւլ.

ի քաղաքն յամարտաւ

արդեամբ զարպի որդւոյ

դաւթի ձիւղայեցւոյ։ Աւ.

ենթադրութեամբ կարապետի

բոնի սպասաւորի կազմեցաւ.

վէմն օլլանդիւս սուրբ կարապետ.

տին

Արձանագրութեան ընդդիմակողման չորս անկիւնները քանդակուած է մէկ մէկ խաչ, եւ ճիշդ կեդրոնն ալ քառակուսի մը ՏԵՐ, Ասորոշ, Բնաւ, Բնաւ, Բնաւ բառերով։ Այս խաչերու ճշգրիտ պատկերն այստեղ կը գնենք։



ԽԱՉ ԿԵՆՏՐՈՆԻ



ԽԱՉ ԱՆԿՆԵՆՆ

Ամսդէրտամի Հայոց սուրբ կարապետ եկեղեցւոյն համար 1663ին շինեալ այս վէմն՝ Բնապետ Մարտէյի եկած է, յայտնի չէ բնաւ. թանգարանին շնութեանց ընդարձակ ցուցակը բան մը չի խափր, եւ փափագելի է մեղ կարգալ այս մասին, եթէ երեքը ազգային հմուտ հնագէտք ունին կարեւոր տեղեկութիւններ։

Ամսդէրտամի Հայոց եկեղեցին անձանթ չէ սակայն ազգայնոց. այն կանգուն կը մնայ ցայսօր եւ այժմ սեպհակաւորութիւն է օտարին։ Առ ի չգոյէ ազգայնոց, բաւական տարի յառաջ, ծախուեցաւ. հանգուցեալ գեղիկ կաթուղիկոսին հրամանաւ, եւ այսօր նորատի աղքատ տղայոց դպրոց է։

